

Regeringen
Utbildningsdepartementet

Utredningsavdelningen
Maria Lönn
YTTRANDE

2004-05-18
Reg.nr 13-963-04

Betänkandet Innovativa processer (SOU 2003:90)

Högskoleverket har anmodats att yttra sig över betänkandet Innovativa processer (SOU 2003:90).

Högskoleverket ansluter sig till utredningens grundtanke att mer innovativa och bättre fungerande kommun- och landstingsverksamheter medför ett ökat värde för medborgarna. Högskoleverket anser även att utredningens fokus på att ökade forskningsresurser och medverkan från universitet och högskolor kan bidra till att uppnå detta är riktiga.

Högskoleverket fäster stor vikt vid högskolans samverkan med det omgivande samhället och kommer att avrapportera en nationell utvärdering av universitetens och högskolornas arbete med samverkansuppgiften i slutet av 2004. I utvärderingen kommer även att ges förslag på hur arbetet med samverkansuppgiften kan utvecklas.

För utvecklingen av samverkansuppgiften och för förståelsen av centrala begrepp och teorier kring kunskapsbildning anser Högskoleverket att utredningens genomgång och analys av teoretiska begrepp är givande. De empiriska studier som genomförts inom ramen för utredningen kan ge uppslag för vidare forskning och analys om innovativ verksamhet inom många områden.

I utredningens empiriska del saknas en studie av universitetens och högskolornas forskning med relevans för kommuner och landsting. Utredaren är medveten om detta och anser att en sådan studie är en intressant idé till fortsatta studier. Enligt Högskoleverkets mening är en sådan studie central för en utredning som, likt denna, analyserar och ger förslag om möjligheten till kunskapsutveckling hos olika aktörer som bedriver FoU. Mot den bakgrunden anser Högskoleverket att det inte finns tillräcklig grund för påståendet att universitet och högskolor sällan har samma närhet till studieobjekt som forskning vid kommunala FoU-centra. Sådan närhet finns i stor utsträckning i forskning inom t.ex. vård, social omsorg och pedagogik. En eventuell brist på närhet till studieobjekten skulle i sådana fall kunna kompenseras av den vetenskapliga kompetens och tillgång till olika nätverk som finns vid universitet och högskolor.

Nedan redovisas Högskoleverkets synpunkter på de fem förslag utredaren lämnar.

Förslag 1: Medborgarvärdesprogram

Högskoleverket anser att omfattningen av den finansiering som utredningen föreslår till s.k. medborgarvärdesprogram inom skola, vård, omsorg och infrastruktur är för liten för att kunna ge de effekter utredningen hoppas på. Nettotillskottet om ungefär 50 miljoner kronor/år i tio år, som utredningen beräknar kommer att tillskjutas kommuner och landsting för denna verksamhet, är marginellt i jämförelse med den totala omslutningen för kommuner och landsting. Högskoleverket är därför tveksamt till förslaget i dess nuvarande utformning.

Innovativa processer finns för övrigt redan idag i kommunal och landstingskommunal verksamhet, t.ex. genom s.k. modellkommuner. Det satsas även betydande resurser från såväl staten som från kommuner och landsting själva på projekt eller löpande verksamhet som kan beskrivas som innovativa processer.

Högskoleverket anser att det allmänt finns en alltför stor tilltro till tvärasektoriella satsningar likt den som föreslås i utredningen. Inte för att sådana skulle vara mindre effektiva eller önskvärda i sig själva, utan för att sådana satsningar är svåra att genomföra mot bakgrund av dagens starka sektorsstyrning (se t.ex. utvärderingarna av arbetet med tillväxtavtalen).

Förslag 2: Ny erfarenhetsbank

Högskoleverket anser att förslaget inte är tillräckligt utvecklat i utredningen för att kunna tas ställning till. Generellt anser Högskoleverket att databaser bör ha tydliga, väl avgränsade målgrupper för att få den stora användning som finansiärer och skapare har som målsättning. De goda exempel på erfarenhetsdatabaser (Skolverkets SIRIS respektive Socialstyrelsens motsvarighet) som utredningen hänvisar till har dessa tydliga, väl avgränsade målgrupper. Den databas för erfarenhetsåterföring och lärande som utredningen föreslår skulle omfatta användare från flera olika sektorer och vitt skilda organisationskulturer. Högskoleverket anser att det inte är ändamålsenligt med en sådan databas.

Förslag 3: Nya kompetenscentra i regionerna och två nya grundforskningscentra med forskarskolor

Högskoleverket *tillstyrker* förslaget. Enligt Högskoleverkets mening kan de föreslagna kompetenscentra och grundforskningscentra betyda mycket för kunskapsutvecklingen inom området. Dessa centra bör knytas till universitet och högskolor med en redan i dag framgångsrik verksamhet inom området. Detta ger den kritiska massa som är nödvändig för att bedriva högklassig forskning och utbildning.

Högskoleverket är positivt till den kombination av forskarstudier med verksamhet i t.ex. företag, skolor och socialkontor som utredningen föreslår. Det måste dock klargöras att detta inte påverkar möjligheten för den färdige doktorn att få en

fortsatt karriär inom högskolan, bl.a. är pedagogisk skicklighet ett krav för att anställas som lektor.

Högskoleverket är inte enigt med utredaren om att det för närvarande saknas en uppenbar nytta för kommuner och landsting att samverka med universitet och högskolor. I ovan nämnda utvärdering syns flera exempel på nytta i praktiken för kommuner och landsting i sin samverkan med högskolan; direktanpassad fortbildningsverksamhet, platser i program- och utbildningsråd, medverkan i diskussioner om utbildningarnas dimensionering med tanke på lokala och regionala behov, kunskapsuppbyggnad genom verksamhetsförlagda examens- och projektarbeten, m.m.

Förslag 4: Den tredje meritportföljen

Högskoleverket anser inte att en förändring av högskolelagen och högskoleförordningen för närvarande är nödvändig för att uppvärdera samverkan som merit. Möjligheten att beakta samverkanuppgiften vid anställning av lärare utgör redan en bedömningsgrund i högskoleförordningen (4 kap. 15 §).

I ovan nämnda utvärdering undersöker Högskoleverket hur samverkansuppgiften beaktas vid anställning av lärare. En mycket preliminär bedömning är att meriter inom samverkansuppgiften i förhållandevis stor utsträckning beaktas vid universitet och högskolor med en teknisk eller medicinsk inriktning. Av de lokala anställningsordningarna framgår i dessa fall hur meriterna ska redovisas, något som kan liknas vid en början till en meritportfölj inom området.

I anslutning till förslaget om en tredje meritportfölj föreslås regeringen ge Högskoleverket i uppdrag att ”skyndsamt utreda frågans detaljer” för att få ett underlag till den kommande forskningspolitiska propositionen. Mot bakgrund av att samverkan redan är en bedömningsgrund för anställning anser Högskoleverket att det inte är nödvändigt att göra någon ytterligare utredning i frågan.

Det är även viktigt att följa den internationella utvecklingen inom området. Det som måste undvikas är att svenska högskole- och universitetsanställda meriterar sig inom områden som inte är internationellt gångbara.

Förslag 5: Innovative Sweden Agency

I enlighet med utredningen anser Högskoleverket att ökad tillväxt är en viktig fråga för all offentligt finansierad verksamhet. Som central sektorsmyndighet för högskolefrågor har Högskoleverket begränsade kunskaper inom detta område, men bedömer ändå att utredningens förslag om en myndighet med uppgift att rekrytera handplockade företag från andra länder som realistiskt. Högskoleverket avstyrker därför förslaget. Bedömningen grundas bl.a. på att de förhållanden som fanns på Irland vid tiden för motsvarande nationella kraftsamling, som refereras till i utredningen, inte på något sätt kan jämföras med de förhållanden som råder i

HÖGSKOLEVERKET

YTTRANDE

2004-05-18

Reg.nr 13-963-04

Sid 4

Sverige idag. De uppgifter som utredaren anger för myndigheten borde för övrigt redan idag kunna utföras genom ett samarbete mellan befintliga myndigheter som t.ex. VINNOVA, NUTEK och Invest in Sweden Agency (ISA).

Beslut i detta ärende har fattats av kanslichefen Lennart Ståhle, i närvaro av avdelningschefen Håkan Forsberg, efter föredragning av utredaren Maria Lönn. I ärendets handläggning har även utredaren Jean-Pierre Zune deltagit.

Lennart Ståhle

Maria Lönn